

"Şuşa təkcə şuşalılar üçün yox, bütün azərbaycanlılar üçün, Vətəni, millətini sevən hər bir vətəndaşımız üçün əziz bir şəhərdir, əziz bir torpaqdır, əziz bir qaladır, əziz bir abidədir".

Heydər ƏLİYEV,
Ümummilli lider.

Şuşanın abidələr şəhəri olduğunu söyləyən ümummilli lider Heydər Əliyev onun Azərbaycan üçün müstəsna əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirərək bildirmişdir ki, "Şuşasız Qarabağ, Qarabağsız isə Azərbaycan yoxdur". Prezident, Ali Baş Komandan İlahəm Əliyev bu ata vəsiyə-

qaytanılması, dünyada tanınması baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu tarixi xəbər həm Azərbaycanda, həm də ölkəmizin hüdudlarından uzaqlarda minnətdarlıq və məmnunluq hissi ilə qarşılanır. Vurğulamaq lazımdır ki, 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra, post mü-

zidenti Rəcəb Tayyib Ərdöğanın Şuşada qarşılanması, müttəfiqliyimizi təsdiqləyən sənədin imzalanması və sair kimi bir-birindən əhəmiyyətli hadisələr Ermənistanla və ona havadarlıq edən dövlətlərə mesajlar idi. Eləcə də "Şuşa II" növbəti mesaj oldu. Bu il çərçivəsində keçiriləcək hər bir tədbir Şuşanın tarixi bərədə beynəlxalq ictimaiyyətin dolğun məlumatlandırılmasına böyük töhfələr verəcək, Şuşa qalibiyyətinin xalqımızın qəhrəmanlıq ruhunun təntənəsinə çevrildiyini bir daha açıqlayacaq. Bu həm də milli qürurumuzun, məniyyətimizin, mədəniyyətimizin, incəsənəti-

Mədəniyyət paytaxtımız -

mərdlik qalası

yətinə əməl edərək bir vaxtlar "Kiçik Paris", "Qafqazın sənət məbədi", "Azərbaycan musiqisinin beşiyi" və "Şərqi konservatoriyası" adlandırılan, Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında mühüm xidmətləri olan bir sıra görkəmli xadimlərin vətəni, eləcə də tarixi mədəniyyət mərkəzi və Qarabağın baş tacı olan Şuşa şəhərini işğaldan azad etdi.

Tarixi mənbələr təsdiq edir ki, Şuşa şəhəri zəngin və şanlı keçmişə malikdir. Azərbaycan xalqının tarixi ənənələrinin simvolu olan Şuşa qədim Xocalı-Gədəbəy mədəniyyətinin (ə.ə ikinci minilliyin II yarı-birinci minilliyin əvvəlləri) əhatə dairəsinə daxil olan ən qədim yaşayış yerlərində yaranıb və daimi insan məskəniyə çevrilib. Şuşa ətrafındakı qədim yaşayış yerləri, o cümlədən məşhur Cidır düzündəki Şuşa mağarası (Üçmıx dağı) da bu ərazinin Azərbaycanın ən qədim insan düşərgələrindən biri olduğunu sübut edir.

Şuşa qalası, uzun illər boyu Azərbaycanın Qarabağ xanlığının paytaxtı olmuşdur. Şuşa qalasının salınması 1750-1751-ci illərdən hesab edilir. Tarixi mənbələrə görə, 1750-ci ildə hündür, sıldırım dağ üstündə qalının inşasına başlanılmış və 1756-1757-ci illərdə tikilib başa çatdırılmışdır. Qarabağ xanı Pənəhəli xan Şuşanı paytaxt elan edib oranı möhkəmləndirmiş, Qala-şəhərə çevirmişdir. Şəhər bir müddət Pənəhəli xanın şərafiyə "Pənəhəbad" sonradan isə "Şuşa qalası" və "Şuşa" adlandırılmışdır.

Prezident İlahəm Əliyevin 2022-ci il "Şuşa II" elan etməsi tariximizin, mədəniyyətimizin beşiyi sayılan Şuşanın milli kimliyinin, tarixi simasının

haribə, Zəfər və quruculuq ili olan 2021-ci ilin ardınca 2022-ci ilin "Şuşa II" elan edilməsi dövlət başçısının müdrikliyinin və uzaqgörənliyinin nəticəsidir. Belə bir qərar əsasında, Azərbaycanın tarixən mədəniyyət paytaxtı olan Şuşanın beynəlxalq aləmdə tanınması baxımından çox önəmlidir və onun böyük siyasi, tarixi və hüquqi əhəmiyyəti var.

Prezidentin xüsusi nümayəndəliyi işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdən ilk olaraq Şuşada yaradıldı. Bərpa və quruculuq işləri proqramına uyğun olaraq şəhərlərin baş planları hazırlanarkən Ağdamdan sonra Şuşanın Baş planı təqdim edildi. Bu gün şəhərin əsl tarixi simasının bərpası istiqamətində nehaq layihələr gerçəkləşdirilir. Molla Pənəhəli Vəqifin büstünün və muzey-maqərəbə kompleksinin öz ilkin görkəminə qaytarılması, Bülbülün ev-muzeyinin və Üzeyir Hacıbəylinin heykəlinin açılışları, tarixi, dini və memarlıq abidələrinin bərpası prosesi ölkəmizin mədəniyyət paytaxtındakı kompleks işlərin tərkib hissəsidir. Cidır düzündə "Xanbülül" musiqi festivalının və Vəqifin möhtəşəm maqərəbəsinin öndü Vəqif Poeziya Günlərinin təşkilatçılığının bərpası da göstərir ki, Şuşa sürətlə dirçəlir və əvvəlki mədəni həyatına qovuşmaq yolundadır. Ötən il milli bayramımız Novruzun Cidır düzündə toqalın alovlandırılması ilə qeyd olunması, Milli Qurtuluş Günündə qarşı Türkiyənin Pre-

mizin, tariximizin bərpası, yenidən yüksəliş mərhələsinə daxil olmasıdır. Şəhərin 270 illik yubileyi münasibətilə aparılacaq təbliğat işləri isə dünyaya sə salacaq və Şuşanın kiçik məxsus olduğu bir daha beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılacaq.

Qeyd edək ki, Şuşanın bir ildə şahidlik etdiyi mühüm tarixi hadisələrə, Cidır düzündə keçirilən tədbirlərin miqyasına diqqət yetirməklə "Şuşa II" çərçivəsində görülməli işlər, müəyyənləşdirilən hədəflər bərədə aydın təsəvvür yaratmaq mümkündür. Zəfər yolu kimi dəyərləndirilən Füzuli-Şuşa yolunun, Füzüli Beynəlxalq Hava Limanının istifadəyə verilməsi də bu nadir şəhərin hər bir azərbaycanlı üçün önəmini nümayiş etdirir. Şuşa 28 il əsarətdə qalsa da əyilmədi, milli qürurumuz, kimliyimizi qorudu. Şuşanı erməniləşdirməyə çalışsın düşmən illərə hədlər göstərsə də, buna nail ola bilmədi. Çünki erməni vəhşiliyinə şahidlik edən Şuşanın hər daşı, qayası danışan bir tarixdir.

Fəxrətilə deyə bilərik ki, Şuşaya qayıdığımız əbədidir, dönməzdir. Erməni vandallarınn törətdikləri xarabalıqlar içindən əfsanəvi səmərəli qəşu kimi tarixi simasını bərpa edərkən dirçəlib parlayacaq. Təkcə Azərbaycan deyil, bütün türk dünyasının mədəniyyət paytaxtına çevliləcək.

Nurəngiz ADILQIZI,
"Respublika".